

Otázky a odpovede

k publikácii [Metastatická rakovina prsníka](#) (Ružová stužka, OZ Amazonky, 2020)

Kto vydáva publikáciu Metastatická rakovina prsníka?

Túto publikáciu zastrešila renomovaná európska nezávislá nezisková organizácia [EUROPA DONNA](#) (Európska koalícia proti rakovine prsníka), ktorej členmi sú pridružené skupiny z krajín celej Európy a ktorá zastupuje záujmy európskych žien v súvislosti s rakovinou prsníka pred miestnymi a vnútroštátnymi orgánmi, ako aj pred inštitúciami Európskej únie. Jej pôvodnú verziu iniciovala rakúska pobočka, a preto bola brožúra vydaná najprv v nemčine.

Autorom publikácie je [Mag. Claudia Altmann-Pospiscek](#), ktorá sa v Rakúsku úspešne angažuje v oblasti života a liečby pacientov s rakovinou prsníka a je o.i. autorkou aj [praktických tipov pre komunikáciu pre onkologických pacientov](#).

Publikáciu po odbornej stránke lektorovali [onkológ Rupert Bartsch](#), ktorý pôsobí ako lekár vo Viedni na oddelení klinickej onkológie a je autorom 138 článkov v renomovaných recenzovaných odborných časopisoch, napr. Annals of Oncology, Journal of Clinical Oncology, Clinical Cancer Research and Lancet Oncology, a [onkologička Dr. Tanja Schneider](#), ktorá sa angažuje v poradenstve v rámci ochorenia rakoviny prsníka pre organizácie aktívne v oblasti onkológie v Rakúsku (Austrian Cancer Aid, the Red Cross).

Slovenskú verziu publikácie [vydáva Europa Donna Slovensko, na Slovensku známa ako Ružová stužka](#), ktorej správcom je [MUDr. Alena Kállayová](#), vedúca pracovnej skupiny pre skríning karcinómu prsníka a v minulosti [primárka](#) Preventívneho centra Onkologického ústavu svätej Alžbety v Bratislave, v spolupráci s občianskym združením [OZ Amazonky](#) združujúcim pacientky s karcinómom prsníka, ako aj odborníkov v oblasti onkopsychológie ([Mgr. Mária Andrášiová, PhD](#)).

Čo je cieľom tejto brožúrky?

Cieľom tejto medzinárodne platnej publikácie je ukázať onkologickým pacientom, najmä s metastatickým ochorením prsníka, že **vdďaka napredujúcej diagnostike a liečbe je možné aj s touto diagnózou žiť** a zažívať aj pekné chvíle, ponúknuť im praktické rady v na úspešné prekonávanie ťažkých chvíľ, povzbudiť ich a dodať odvahu pri zdolávaní náročnej výzvy.

Brožúra preto na 12 stránkach *jednoduchým a zrozumiteľným jazykom* poskytuje stručný prehľad o rôznych možnostiach diagnostiky, liečby a života s metastatickým ochorením prsníka.

Cieľom publikácie nie je poskytovať vyčerpávajúci prehľad o výhodách a nevýhodách jednotlivých diagnostických a liečebných postupov v Európe či vo svete ani mapovať ich aktuálnu dostupnosť v konkrétnej krajine. Podrobnejšie informácie o tomto ochorení a jeho manažmente možno nájsť napríklad v publikáciách ESMO [na stránkach Národného onkologického inštitútu](#) (NOI) alebo priamo [na stránkach ESMO](#), príp. [tu](#). ESMO publikácie preložené NOI zverejňujú aj [Liga proti rakovine](#) či združenie [Nie rakovine](#) na svojich stránkach.

Sú pre slovenských pacientov užitočné aj zahraničné zdroje v oblasti onkológie? Je táto publikácia vhodná aj pre slovenské pomery?

Áno, aj zahraničné zdroje sú pre slovenských pacientov mimoriadne užitočné. *Zahraničné* (medzinárodné) diagnostické a terapeutické odporúčania (postupy) **sú zdrojom** súčasných postupov diagnostiky a liečby na Slovensku **a základom** pre plánované jednotné štandardné diagnostické a terapeutické postupy v oblasti onkológie na Slovensku. Podobne je tomu vo všetkých vyspelých štátoch sveta, napríklad [aj v ČR](#).

Vypracovanie, schválenie a implementácia jednotných štandardných diagnostických a terapeutických [postupov na Slovensku podľa medzinárodných štandardných odporúčaní](#) je [súčasťou](#) Národného onkologického programu, ktorý bol v SR schválený prvýkrát až [v roku 2018](#) (pre porovnanie, v ČR bol schválený [v roku 2003](#)). Takýto program (plán) je [dôležitý pre stratégiu znižovania počtu nových prípadov nádorových ochorení a úmrtí a zlepšenia kvality života pacientov s rakovinou](#).

Tieto *medzinárodné štandardné diagnostické a terapeutické odporúčania (postupy)* vypracovávajú zahraničné spoločnosti a združenia, ako sú Americká spoločnosť klinickej onkológie (American Society of Clinical Oncology, ASCO), Európska spoločnosť pre klinickú onkológiu (European Society for Medical Oncology, ESMO), a ďalšie (Americká spoločnosť pre hematológiu (American Society of Hematology (ASH)), Britská spoločnosť pre hematológiu (British Society for Haematology (BSH)), (The National Comprehensive Cancer Network (NCCN)). **ASCO** je poprednou svetovou profesijnou organizáciou, ktorá združuje 45 000 lekárov a odborníkov v oblasti onkológie zo 150 krajín sveta. **ESMO** je popredná profesijná organizácia pre klinickú onkológiu, ktorá združuje viac ako 25 000 členov zastupujúcich odborníkov z onkológie z viac ako 160 krajín sveta.

Na to, aby človek mohol vzdorovať ochoreniu rakovinou, je absolútne nutná dostatočná informovanosť. Práve v dôsledku zlepšenej informovanosti obyvateľstva, preventívnych programov a zavádzania nových poznatkov vedy do praxe sa vo vyspelých krajinách a zdravotníckych systémoch úmrtnosť na onkologické ochorenia znižuje. Odborné spoločnosti a združenia preto spravujú portály na zvyšovanie povedomia pacientov: ASCO prevádzkuje svoj vzdelávací web cancer.net, ktorý sa venuje výlučne onkologickým pacientom, ESMO publikuje informácie pre pacientov [na svojej stránke v samostatnej sekcii a rovnako portál Linkos spravovaný Českou onkologickou spoločnosťou](#). Na Slovensku sú publikácie ESMO v slovenskom jazyku zverejňované Národným onkologickým inštitútom (<https://www.noisk.sk/pacient/onkologicke-ochorenia/pacientske-prirucky>).

Na medzinárodnej úrovni pomáhajú naplňovať ciele v oblasti onkológie aj ďalšie spoločnosti, ktoré združujú dotknuté organizácie a pomáhajú tak zvyšovať **informovanosť**, presadzovať lepšie vzdelávanie v oblasti onkológie, ako aj vhodnú **prevenciu a skrining**, optimálne liečby a zvýšenie financovania výskumu. Jednou z takýchto organizácií je aj európska nezisková organizácia **EUROPA DONNA**, ktorá sa usiluje sa najmä o zvyšovanie povedomia o rakovine prsníka, zlepšovanie vzdelávania v oblasti rakoviny prsníka, vhodného skriningu a liečby a tiež zastupuje **záujmy** európskych **žien ohľadom rakoviny prsníka** pred miestnymi a vnútroštátnymi orgánmi aj orgánmi Európskej únie. Na Slovensku je známa ako [Europa Donna Slovensko alebo Ružová stužka](#).

Koľko percent pacientov je metastatických už v čase diagnózy?

Odborné články na túto tému uvádzajú rôzne štatistické údaje, konkrétne napr. štúdia z r. 2014 uvádza [údaj 3%](#), štúdia z roku 2020 uvádza [rozpätie 3-10%](#) a [ďalšia](#) z toho istého roku uvádza 5-10%.

Môže rakovina prsníka postihnúť aj mužov?

Áno, zriedkavo ([menej ako v 1% prípadov](#)) [môže postihnúť aj mužov](#).

Je metastatické ochorenie chronické ochorenie, ktoré nie je liečiteľné?

Metastatické ochorenie je chronické (doživotné) ochorenie, ktoré síce v súčasnosti nie je vyliečiteľné, ale zato je účinne [liečiteľné](#).

Aké diagnostické vyšetrenie je 100%-ne presné pre toto ochorenie?

Žiadna diagnostická technika, žiaľ, nemá 100%-nú presnosť – výpovedná hodnota je rôzna pre rôzne metódy, každá z nich má svoje výhody a nevýhody, a preto sa často [kombinujú](#) pre vzájomné doplnenie informácií (napríklad [RTG](#) a [ultrazvuk](#) môžu mať podľa súčasných medicínskych poznatkov v niektorých situáciách obmedzenú výpovednú hodnotu, na druhej strane v iných situáciách môžu byť metódou prvej voľby vzhľadom na [rýchlosť realizácie, nízke náklady a relatívne dobrú výpovednú schopnosť](#)).

Má si pacient po stanovení diagnózy sám hľadať onkológa?

Pacient by po stanovení diagnózy nemal byť ponechaný sám napospas systému a hľadať si svojpomocne onkológa, naopak, mal by dostať od svojho lekára odporúčanie na konkrétneho onkológa. Ak si chce zvoliť onkológa sám, môže tak tiež urobiť, príp. konzultovať svoj zdravotný stav s viacerými odborníkmi v onkológii (second opinion). [Vzťah lekár – pacient je špeciálne pri tomto ochorení veľmi dôležitý a okrem kompetentnosti by mal byť založený aj na dôvere](#).

Kto všetko môže tvoriť súčasť onkologického tímu lekárov?

Onkologické ochorenie si vyžaduje spoluprácu odborníkov z viacerých oblastí onkológie (napr. klinických onkológov, radiačných onkológov, patológov, chirurgov, gynekológov a pod.), ktorí môžu rozhodovať jednotlivo alebo spoločne v rámci konzília (pod rôznymi názvami - Tumor Board, prsníková komisia, marmárna komisia, ai.), ako aj z [ďalších profesií \(napr. psychológov, psychiatrov, sociálnych pracovníkov, nutričných poradcov, rehabilitačných pracovníkov a pod\)](#).

Ktorá liečba je pre mňa vhodná? Sú všetky liečby v brožúrke pre mňa vhodné? Nájdem všetky možné liečby v brožúrke? Sú všetky dostupné v mojom zdravotnom stredisku?

Vzhľadom na svoj cieľ publikácia poskytuje *stručný* prehľad o možnostiach liečby s cieľom poskytnúť pacientom informácie o rôznych možnostiach liečby. Uvedený prehľad nie je vyčerpávajúci, nie všetky liečby či liečivá uvedené v brožúrke musia byť dostupné na každom odbornom pracovisku či byť vhodné pre každého. Informácie o konkrétnej dostupnej liečbe alebo ich kombinácii vhodnej pre Vás vám poskytne lekár, príp. napríklad v publikáciách ESMO [na stránkach Národného onkologického inštitútu](#) alebo priamo [na stránkach ESMO](#), príp. [tu](#). Dohľadať ich možno aj v tzv. guidelines (medzinárodných postupoch), dostupných na stránkach ESMO, ASCO, Linkos.cz

Budem musieť chodiť na kontroly aj po ukončení liečby?

Áno, pacienti chodia na pravidelné observácie s cieľom sledovania stavu ochorenia (napr. jeho progresie či regresie), príp. včasného záchytu recidívy. Viac informácií o sledovaní po liečbe vám poskytne lekár, resp. napríklad v publikáciách ESMO [na stránkach Národného onkologického inštitútu](#) alebo priamo [na stránkach ESMO](#), príp. [tu](#).